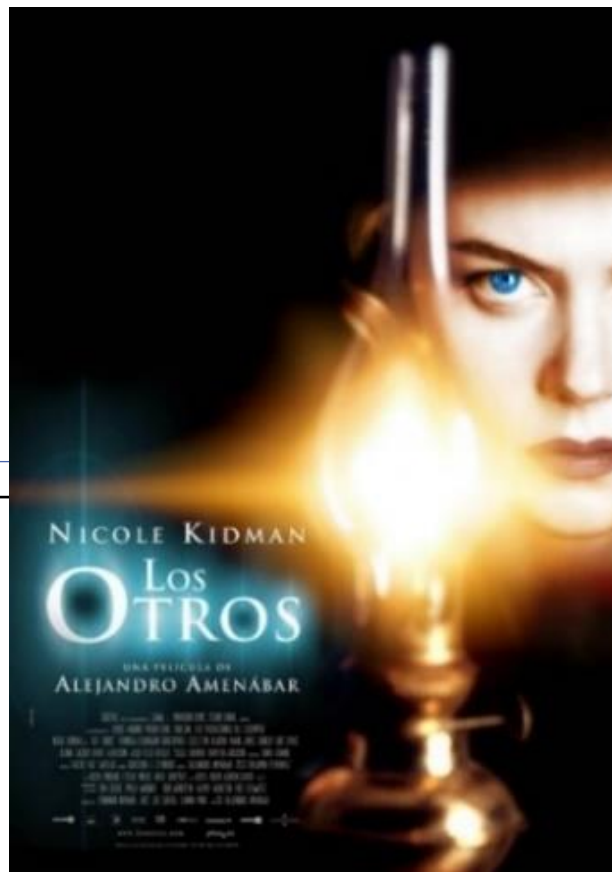

PROPOSTA DIDÀCTICA D'UNA PEL·LÍCULA PER A SECUNDÀRIA

LOS OTROS, EL FILM TERRORÍFIC
D'ALEJANDRO AMENÁBAR

Raquel Serrano López

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA.....	1
2. ANTECEDENTS DE LA PROPOSTA DIDÀCTICA	3
<i>OBJECTIUS.....</i>	3
<i>CONTINGUTS, COMPETÈNCIES I ACTITUDS.....</i>	4
3. PROPOSTA DIDÀCTICA DE LOS OTROS.....	7
<i>SINOPSI.....</i>	7
<i>FITXA TÈCNICA.....</i>	7
<i>PANTALLA D'ACTIVITATS</i>	8
<i>PANTALLA DE LECTURES I VÍDEOS SOBRE LA PEL·LÍCULA</i>	15
<i>CONTRACAMP: ASPECTES DIDÀCTICS PER AL PROFESSORAT</i>	16
4. ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES I PER A L'AVAUACIÓ	18
5. REFERÈNCIES	20
ANNEXOS	21
<i>INFORMACIONS ADDICIONALS.....</i>	21
<i>FITXA TÈCNICA DE LOS OTROS PER AL PROFESSORAT.....</i>	22
<i>FITXA TÈCNICA DE LOS OTROS PER A L'ALUMNAT</i>	23
<i>AUTOAVALUACIÓ DESPRÉS DE CADA SESSIÓ</i>	23

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA

En aquest treball presentem el disseny d'una proposta didàctica per a secundària dedicada a la pel·lícula *Los Otros* (traducció del títol original en anglès *The Others*) d'Alejandro Amenábar. De fet, concretarem l'aplicació de la nostra proposta per al segon cicle de l'ESO (3r i 4t de l'ESO) en l'assignatura de Llengua Castellana.

Certament, proposem el cinema a l'aula per aprendre d'ell i amb ell, per relacionar-nos amb l'entorn que ens envolta i, especialment, per emocionar-nos vegada rere vegada durant la projecció de qualsevol producció cinematogràfica (Ambrós-Pallarès i Breu, 2011). I és que el cinema és emoció i sense emoció no podem donar valor a allò que realitzem en la nostra vida. Així doncs, convenim necessari exposar a continuació el perquè volem encaixar aquesta proposta educativa de *Los Otros* i no una altra en el marc de secundària.

La selecció de la pel·lícula no és trivial, sinó que es deu a un element de necessitat de debat i d'autoreflexió a l'aula. En la seva majoria, l'alumnat de secundària cada cop se sent més atret per les pel·lícules de l'àmbit de no-ficció i, en concret, del gènere de terror i suspens. Tal com va presentar Ambrós-Pallarès (2010) al seu article sobre la por literària i la por cinematogràfica en la projecció de *El Pequeño Vampiro*, el gènere de terror fascina els nois i noies i, sovint, són les històries amb una dosi de suspens, de drama i d'intriga les que captiven l'alumnat i les que els promou a verbalitzar qualsevol pensament o idea en relació amb les seves pors. Per això, considerem que *Los Otros* podria ser una pel·lícula que des del primer moment creï en l'alumnat expectació i coneixement de com es va concatenant la trama argumental. De fet, molts crítics de cinema han conclòs que mentre visualitzes la pel·lícula, estàs constantment en tensió i, certament, no s'equivoquen: en tot el llargmetratge, els sentiments d'incertesa i de por acaben per barrejar-se fins al final de la projecció.

A més d'aquesta idea, podem dir que l'obra d'Alejandro Amenábar toca molts temes que són considerats moltes vegades com a tabú a les aules. Si més no, la pel·lícula oculta rere seu la veritat més difícil (i potser, més dolorosa) de creure per part de qualsevol ésser humà, que no és cap altra que la mort. Al film som capaços d'apreciar com cada personatge adopta una posició o una altra en relació amb ella, cosa per la qual l'alumnat pot sentir-se identificat amb la visió (o part d'ella) dels personatges que hi surten o, si més no, després de la visualització de *Los Otros*, pot adoptar la seva pròpia visió de la mort. Altres temàtiques que es tracten són els elements religiosos de la Bíblia, la desconfiança en les persones, la convivència del món dels vius amb els dels morts i de la presència dels ser estimats en les nostres ànimes.

Una altra raó que ens ha fet valorar aquesta pel·lícula ha estat l'estructura. Curiosament, el principi ens ofereix alhora el final del film. Tot i això, no aconseguim entendre el perquè de les coses que els succeeixen als personatges fins que no veiem les dues escenes finals. De fet, la trama argumental es desenvolupa fins a acabar la projecció, moment en què principi i final s'uneixen i acaben tancant el cercle. Si més no, és un tipus de ritme narratiu diferent, "fresc" i curiós que podria oferir l'oportunitat d'una segona visualització de la pel·lícula per apreciar tots els elements que Alejandro Amenábar col·loca amb tant deteniment i tanta minuciositat.

Finalment, volem acabar exposant que un darrer motiu per escollir aquesta pel·lícula ha estat la música. Aquest aspecte és un recurs que, moltes vegades, com mencionava fins i tot el propi Amenábar, s'emporta la major part de la càrrega emotiva que pot sentir el conjunt d'espectadors al llarg de la projecció d'una producció audiovisual. Cal que l'alumnat, doncs, sigui conscient, ja no només de la música (sigui diegètica o extradiegètica), sinó dels elements cinematogràfics que entren en l'entramat del film i que aporten un significat afegit per entendre tot allò que apareix en pantalla.

Aquest treball consta de diversos apartats. L'apartat següent correspon als antecedents de la proposta didàctica; és a dir, objectius, continguts, competències i actituds. Seguidament, es recull la proposta didàctica de la pel·lícula plantejada, tot seguint un model d'estructura semblant al que s'ofereix a *Cinescola*. És en aquest apartat on presentarem un seguit de preguntes que poden plantejar-se a l'aula durant la projecció de diversos fragments de la pel·lícula o d'escenes que adjuntem dins d'allò que hem proposat. També inclourem aspectes per al professorat perquè poder conèixer quins elements es poden avaluar o de quina manera es pot portar a terme un debat a l'aula. Per últim, incloem un apartat de les referències utilitzades al llarg d'aquest treball i incloem un apartat d'annexos amb els diversos documents que poden ser utilitzats pel professorat per portar la proposta didàctica que hem plantejat.

2. ANTECEDENTS DE LA PROPOSTA DIDÀCTICA

Com hem comentat a l'apartat introductori d'aquest treball, el context d'aplicació de la proposta didàctica encaixaria dins de l'assignatura de Llengua Castellana i es portaria a terme amb alumnat de 3r i 4t de l'ESO. No obstant això, també es contempla, alhora, la possibilitat d'aplicar parts de la seqüència didàctica (de manera coordinada o no) amb les assignatures de Llengua Catalana o Llengua Anglesa o fins i tot, amb classes de tutoria o valors ètics.

Si portem a terme la seqüència didàctica en l'assignatura de Llengua Catalana, la projecció del film haurà de ser en castellà (ja que la pel·lícula no es troba en català). En el cas de l'assignatura de Llengua Anglesa, la pel·lícula s'hauria de descarregar en anglès i posar, si fos necessari, els subtítols en aquesta llengua o en castellà. Sigui com sigui, si diversos docents col·laboren en la realització de les sessions d'aquesta proposta didàctica, cal que coneguin les temàtiques tractades i que estiguin familiaritzats amb el llenguatge cinematogràfic (vegeu l'enllaç següent d'[Aula Media](#)) i com traslladar això en la llengua que s'ensenya). Seguidament, fem menció en tres subapartats dels objectius que pretén cercar aquesta proposta, els continguts més rellevants que podrien portar-se a l'aula i el conjunt de competències que es trobarien implicades al llarg de l'aplicació de la seqüència didàctica.

OBJECTIUS

Com a objectius de la proposta didàctica, hem plantejat els següents:

OBJECTIU GENERAL	Visionar el llargmetratge (o parts d'ell) i contestar les preguntes (oralment o per escrit) que s'han formulat per a la pel·lícula.
OBJECTIUS ESPECÍFICS	<ol style="list-style-type: none">1. Identificar els elements que configuren la producció audiovisual.2. Reflexionar sobre els elements que condicionen la creació de la trama argumental del llargmetratge.3. Analitzar algunes escenes per prendre consciència dels motius que porten a utilitzar uns elements del llenguatge audiovisual o uns altres.4. Debatre sobre les diverses temàtiques que giren entorn de la pel·lícula.5. Crear un producte audiovisual en relació amb les temàtiques plantejades a la pel·lícula.

CONTINGUTS, COMPETÈNCIES I ACTITUDS

Quant als continguts que emmarquem dins d'aquesta proposta, assenyalem els que hem considerat que s'adiuen a les activitats de la proposta que hem plantejat:

	CONTINGUTS CLAU
DIMENSIÓ COMPREENSIÓ LECTORA	<ol style="list-style-type: none">1. Comprensió literal, interpretativa i valorativa. Idees principals i secundàries.2. Estratègies de comprensió per a l'abans, durant i després de la lectura o de la seqüència audiovisual.3. Estratègies de cerca, ús de cercadors i tractament de la informació per a la construcció del coneixement.
DIMENSIÓ EXPRESSIÓ ESCRITA	<ol style="list-style-type: none">4. Estratègies per a la producció de textos escrits i multimèdia: l'escriptura i la creació audiovisual com a procés.5. Adequació, coherència, cohesió, correcció i presentació. Normes ortogràfiques.
DIMENSIÓ COMUNICACIÓ ORAL	<ol style="list-style-type: none">6. Processos de comprensió oral: reconeixement, selecció, interpretació, anticipació, inferència, retenció.7. Elements prosòdics i no verbals.8. Textos orals formals i no formals, planificats i no planificats.
DIMENSIÓ ACTITUDINAL I PLURILINGÜE	<ol style="list-style-type: none">15. Lectura i escriptura sovintejades sobre temes diversos i en contextos diferents.
BLOC TRANSVERSAL	<ol style="list-style-type: none">19. Pragmàtica.21. Lèxic i semàntica.23. Llenguatge audiovisual.

Extret de Direcció General de Currículum i Personalització (2019, p. 64).

A continuació, fem referència a les competències que es relacionen amb els continguts prè-viament aportats i també esmentem les actituds, normes i valors que es pretenen continuar du-rant la seqüència d'activitats que enumerarem a l'apartat següent.

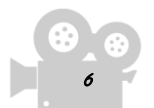
COMPETÈNCIES LINGÜÍSTIQUES		CONTINGUTS CLAU											
		1	2	3	4	5	6	7	8	15	19	21	23*
DIMENSÍO COMPREENSIÓ LECTORA	C1. Obtenir informació, interpretar i valorar el contingut [...]	x	x	x						x	x	x	x
	C2. Reconèixer els gèneres [...]	x	x								x	x	x
	C3. Desenvolupar estratègies de cerca i gestió [...]		x	x									x
DIMENSÍO EXPRESSIÓ ESCRITA	C4. Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa [...]				x						x		x
	C5. Escriure textos [...] en diferents formats i suports [...]				x	x				x	x	x	x
	C6. Revisar i corregir [...]				x	x					x	x	x
DIMENSÍO COMUNICACIÓ ORAL	C7. Obtenir informació, interpretar i valorar textos orals [...], dels mitjans de comunicació [...]						x	x	x		x	x	x
	C8. Produir textos orals [...]						x	x	x		x	x	x
	C9. Emprar estratègies d'interacció oral [...]						x	x	x		x	x	x
DIMENSÍO LITERÀRIA	C10. Llegir obres i conèixer els autors i les autores [...]	x	x	x						x	x	x	x
	C11. Expressar, oralment o per escrit, opinions raonades [...]				x	x		x	x		x	x	x
	C12. Escriure textos literaris per expressar realitats, ficcions i sentiments				x	x				x	x	x	x

*Adaptat de Direcció General de Currículum i Personalització (2019, p. 65-66). *23: LI. Audiovisual*

ACTITUDS, NORMES I VALORS
Respecte cap als pensaments i creences dels altres i cap a llurs cultures i religions.
Valoració de les opinions que són contràries o alienes a les pròpies.
Acceptació de l'error com a part del procés d'ensenyament-aprenentatge.
Predisposició a ajudar els companys/es durant el desenvolupament de les activitats.
Adopció d'una actitud participativa durant les parts de la seqüència didàctica.

Font d'elaboració pròpia. Basat en les idees de García Arias (s.d.).

3. PROPOSTA DIDÀCTICA DE *LOS OTROS*

A continuació presentem la proposta didàctica plantejada per a la pel·lícula *Los Otros* d'Alejandro Amenábar. L'estructura que seguirem serà semblant a la que es troba dins del portal gratuït [Cinescola](#). No obstant això, hem considerat oportú dividir l'apartat de pantalla d'activitats en quatre parts perquè el professorat decideixi com vol portar a l'aula el llargmetratge. Dins de les activitats, es plantegen preguntes en relació amb el llenguatge cinematogràfic (vegeu [enllaç](#)).

SINOPSI

Grace Steward viu amb els seus fills, Anne i Nicholas en una enorme mansió esperant que el seu marit, Charles, torni de la II Guerra Mundial. La tasca de la mare consisteix a educar i cuidar els fills. Fa relativament poc, Grace ha contractat tres nous servents, Bertha, Lydia i Edmund, els quals han d'aprendre la regla bàsica de la casa: mai no s'obrirà una porta si no s'ha tancat prèviament l'anterior. Poc després d'arribar aquests nous majordoms, succeiran fenòmens estranys que posaran en perill no només les creences cristianes de la família, sinó també la vida dels nens i de la mare (sinopsi adaptada de Yurei, 2020).

FITXA TÈCNICA

DIRECCIÓ: Alejandro Amenábar
PRODUCCIÓ: Fernando Bovaira José Luis Cuerda
PRODUCTORA: Sogecine
GUIÓ: Alejandro Amenábar
MUNTATGE: Nacho Ruiz Capillas
MÚSICA: Alejandro Amenábar
SO: Ricardo Steinberg
FOTOGRAFIA: Javier Aguirresarobe
VESTUARI: Sonia Grande
PAÏSOS: Espanya, França i EUA
ANY DE PRODUCCIÓ: 2001
DURADA: 104 minuts

REPARTIMENT:
Nicole Kidman (Grace Stewart)
Alakina Mann (Anne Stewart)
James Bentley (Nicholas Stewart)
Fionnula Flanagan (Bertha Mills)
Elaine Cassidy (Lydia)
Eric Sykes (Edmund Tuttle)
Christopher Eccleston (Charles Stewart)
Renée Asherson (senyora mayor)
Gordon Reid (assistenta)
Keith Allen (Senyor Marlish)
Michelle Fairley (Senyora Marlish)
Alexander Vince (Victor Marlish)
Aldo Grilo (jardiner)

[Hi ha material imprimible als Annexos (fitxa completa per completar a l'aula)].

PANTALLA D'ACTIVITATS

Abans de començar

[Introducció a la pel·lícula, imbricada en la sessió 1]

(Es dona la fitxa tècnica a l'alumnat, prèviament impresa o en format digital)

Preguntes i activitats que es poden plantejar:

1. Fem una lectura conjunta de la fitxa tècnica. Us recorda a alguna obra o pel·lícula? Per què?

[Indicacions per al professorat: hi ha crítiques de cinema que han dit que Alejandro Amenábar s'inspirà en les pel·lícules Rebecca (Alfred Hitchcock) i El sisè sentit/The sixth sense (M. Night Shyamalan)].

2. Completem allò que falta dins de la fitxa tècnica (gènere(s), temes, lloc de la narració i època d'ambientació).

[Indicacions per al professorat: l'alumnat que no hagi vist la pel·lícula pot plantejar-se hipòtesis a partir d'allò que se li ha ofert a la fitxa tècnica i els i les alumnes que hagin vist Los Otros, poden fer memòria per completar la fitxa i refrescar el context en el qual està situada la pel·lícula. Si és necessari, es poden visionar els dos primers minuts, que corresponen als crèdits inicials de la pel·lícula].

3. Anem al títol. Què creieu que vol dir Amenábar amb "Los Otros"? Quines coses o qui creieu que són "Els Altres"?

[Indicacions per al professorat. Es poden plantejar dues opcions: a) Hi ha una activitat prèviament creada amb [Mentimeter](#) i direm als alumnes que agafin el seu telèfon mòbil o el portàtil perquè contestin les activitats o b) els i les alumnes poden contestar oralment].

4. L'acció narrativa succeeix a una mansió. Quines creieu que són les estances implicades al film? Com us les imagineu? Podeu fer una petita descripció o un esbós de com podrien fer les estances de la casa. Quan hàgiu acabat, podeu comparar-ho amb un company/a.

[Indicacions per al professorat. Aquesta tasca servirà per valorar les opcions que agafen els alumnes i comparar com veuen la casa per dins (sigui de forma escrita o visual)].

Sessió 1

MINUT 00:00 A 20:27 (després de veure a l'Anne llegint sola en una sola).

a) Activitats de comprensió i reflexió

1. *Passatge dels crèdits inicials*. A qui creieu que es dirigeix la veu femenina que parla? Què ens diuen les imatges dels crèdits del principi?
2. Per què crida la Grace i per què s'estira? Respon i contrastarem la teva resposta més endavant.
3. "En esta casa, ninguna puerta debe abrirse sin cerrar primero la anterior". En la teva opinió, per què és així? Què succeeix? Què creus que li passa a la protagonista?
4. Què els succeeix a Anne i Charles, els fills de la Grace? Què fa i que utilitza la mare quan està amb ells?
5. Per què diu l'Anne que "els altres" van marxar i que la seva mare es va tornar boja?
6. Cerqueu figures retòriques a l'escena del diàleg de Grace i la senyora Mills.
7. En Charles i l'Anne llegeixen la Bíblia i riuen. A què es deu el seu riure?
8. Per què el Charles i l'Anne estudien la lliçó en habitacions diferents? Com és l'actitud de la mare amb els seus fills?
9. Quins espais de la mansió apareixen en aquests 20 minuts de la projecció?

b) Activitats de llenguatge cinematogràfic

1. Després dels crèdits inicials, què succeeix amb el dibuix de la mansió? Què creieu que pretenia el director?
2. Quin tipus de música hi ha quan Grace puja les escales per aixecar els nens?
3. Quin paper juga la il·luminació en el diàleg entre la Grace i la senyora Mills? Podeu explicar per què hi ha un canvi en la il·luminació?
4. Quins tipus de plans s'utilitzen a l'escena de la lectura de la Bíblia?
5. Quan la Grace i el seu fill parlen, que s'escolta de fons? Què pretén el director?

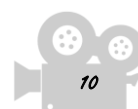
c) Índex d'escenes interessants (5 minuts cadascuna com a màxim)

 Crèdits inicials

 Minut 03:30 – 07:35

 Minut 12:00 – 14:30

 Minut 17:20 – 20:27

Sessió 2

MINUT 20:27 (aproximadament) A 50:20 (després de l'escena en què algú toqués el piano)

a) Activitats de comprensió i reflexió

1. Què fa la senyora Mills quan la Grace pregunta sobre la noia (Lydia)? Per què ho fa?
2. D'on venen els plors?
3. Qui és en Víctor? És una imaginació de l'Anne? Respon i després contrastarem la teva resposta amb el grup-classe.
4. Quina actitud adoptar l'Anne fins allò que has vist fins ara?
5. Lectura sola d'Anne de la Bíblia. Quines paraules diu Grace a la seva filla? Creieu que és un bon argument? Reflexioneu i comenteu quina actitud adopta la mare.
6. Us recorda a alguna pel·lícula quan la Grace va caminant cap a l'habitació?
7. Quins espais de la mansió han aparegut quan s'obrien les finestres i el llum? Amb quin efecte està fet això?
8. Quina actitud adopta la senyora Mills quan parla amb els nens? Com contrastaries això amb l'actitud de la mare?
9. Què succeeix amb els pares de la Grace? Què van fer i on estan?
10. Què en penseu de la senyora Mills? Creieu que sap més coses que la Grace i/o els nens? Respon i més endavant comenteu per parelles si heu respost el mateix o no.

b) Activitats de llenguatge cinematogràfic

1. Quin moviment de la càmera hi ha quan la Grace es preocupa pel seu fill? És el mateix que quan la Grace assenyalava la porta? Justifica el perquè.
2. Quin recurs s'utilitza quan l'Anne i en Charles estan a la seva habitació? Quin efecte vol crear el director?
3. Quan l'Anne llegeix sola la Bíblia a les escales, qui fa de càmera? On se situen els personatges?
4. Minut 31-32. Com se situa la càmera quan la Grace mira cap a dalt? Quina sensació vol crear el director?
5. Escena de la Grace pujant les escales i entrant a una habitació (unes possibles golfes). Quina funció té el silenci i els sons que van apareixent?
6. Analitza els plans de la Grace quan ella i la senyora Mills parlen dels llibres dels morts.
7. Des de quin angle se situa la càmera? Quin efecte crea en l'espectador? Com veiem a la Grace? Utilitza 3 adjectius per descriure-la.

c) Índex d'escenes interessants (5 minuts cadascuna com a màxim)

🎞 Minut 23:30 – 24:20

🎞 Minut 25:35 – 28:00

🎞 Minut 31:20 – 36:15

🎞 Minut 40:00 – 42:15

🎞 Minut 42:25 – 45:15

🎞 Minut 47:20 – 50:20

Sessió 3

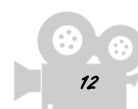
MINUT 50:20 (aproximadament) A 01:21:10 (escena dels tres servents marxant de la casa)

a) Activitats de comprensió i reflexió

1. Què és allò que no és fàcil d'explicar? Reflexiona sobre allò que diu la senyora Mills.
2. Després del diàleg a la cuina, què fa la Grace?
3. Per què la senyora Mills diu "*todo a su tiempo*"? Per què posen unes fulles amb unes tombes? Contrasta el que escriguis amb el final de la projecció.
4. Per què el pare està al llit? Creieu que és conscient de la situació?
5. *Escena de quan els tres estan menjant.* Quina frase diu l'Anne que fa que la Grace s'enfadi amb la seva filla? Investiga el perquè de la respiració forta de l'Anne.
6. Quina és la idea que surt al diàleg entre la senyora Mills i l'Anne?
7. A la cabanya els tres servents tenen una conversa. Què volen dir quan comenten que la Grace i els seus fills han de saber la veritat?
8. Qui apareix jugant amb les marionetes?
9. Què vol dir la senyora Mills quan diu que "*Sabemos lo que hay que hacer*"?
10. S'utilitza l'expressió "*aquel día*" en diverses ocasions després de la tornada del pare. A quina idea d'aquell dia es vol referir cadascun dels personatges del film?
11. Qui s'ha emportat les cortines de tota la casa. Qui sospiteu que ho ha fet?
12. Expliqueu per què creieu que la Grace vol fer fora els servents. Què diuen ells quan marxen de la casa? Per què a la senyora Mills se li acaba la paciència?

b) Activitats de llenguatge cinematogràfic

1. Quins plans es mostren de la Grace durant el diàleg entre ella i la senyora Mills?

2. Durant la sortida de la Grace. S'empren paraules? Quin recurs o recursos es fan servir? Quin és el contrast de la música d'abans i després de la trobada amb el seu home?
3. Quin tipus de muntatge es produeix del diàleg a la cabanya a la mansió? Quin és el paper de la música en aquell canvi i en els minuts successius?
4. Quin valor té la música que s'escolta de fons en el diàleg de la Grace i el Charles?
5. Quin paper té la música quan la Grace surt fora? De quin tipus és i quins sentiments us provoquen?
6. Quins plans es mostren després del crit de l'Anne?
7. Com podeu explicar el contrast de sons entre la desesperació de la Grace i la certa tranquil·litat de la senyora Mills?
8. Quin moviment de càmera es produeix quan els servents marxen de la mansió?

c) Índex d'escenes interessants (5 minuts cadascuna com a màxim)

 Minut 50:20 – 53:55

 Minut 54:00 – 57:20

 Minut 59:40 – 01:02:20

 Minut 01:05:30 – 01:07:45

 Minut 01:10:00 – 01:14:40

 Minut 01:15:15 – 01:17:45

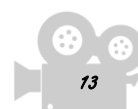
 Minut 01:19:40 – 01:21:10

Sessió 4

MINUT 01.21.10 (aproximadament) FINS AL FINAL

a) Activitats de comprensió i reflexió

1. Per què la Grace comença a desendreçar les sales de la mansió?
2. Qui dels dos germans té la raó? Amb qui simpatitzeu més? Com descriuríeu l'actitud, d'un costat, de l'Anne i, de l'altre costat, d'en Nicholas?
3. Com contrasta l'acció que fa la mare amb allò que fa l'Anne?
4. A quina nova situació es refereix la senyora Mills? Qui són els vius i els morts? Respon i contrasta això quan s'acabi la projecció del film.
5. Qui són els nosaltres? Per què parlen amb l'Anne i el Charles?

6. Per què es repeteix tota l'estona “*No estamos muertos*” i, després, “la casa es nuestra”?

7. Qui són els vius i els morts?

8. Què va fer la Grace amb els seus fills? I que va fer amb l'escopeta del seu marit?

b) Activitats de llenguatge cinematogràfic

1. Com es mou la càmera durant la fugida dels nens i quan enfoquen a la Grace?

2. Quin paper juga la il·luminació quan la Grace apunta els servents? Què volen transmetre les ombres?

3. Escena dels servents caminant cap a l'Anne i el Charles. Com és la música?

4. Amb quin angle es veu la Grace després que l'Anne i el Charles cridessin? Amb quin efecte s'ha utilitzat?

5. Quin paper juga la música quan la Grace puja les escales? Quins sentiments us evoca?

6. De quin tipus és la música que apareix a l'escena de la Grace amb els seus fills? Argumenteu la importància de la música en aquesta escena.

c) Índex d'escenes interessants (5 minuts cadascuna com a màxim)

 01:21:40 – 01:23:35

 01:24:45 – 01:27:20

 01:28:20 – 01:29:30

 01:31:00 – 01:33:10

 01:34:45 – 01:38:50

 01:39:30 – 01:40:15

Després de la visualització de tota la pel·lícula

Algunes preguntes de reflexió i de debat de la pel·lícula (basades en Arróspide, 2001).

⇒ Us imaginàveu el final? Per què sí o per què no?

⇒ Qui creieu que són els altres finalment?

⇒ Si tornéssiu a veure la pel·lícula, en què us fixaríeu? Què canviaríeu?

⇒ Ha canviat la vostra percepció d'alguna cosa després de veure la pel·lícula?

Preguntes a plantejar després de les sessions

1. Què us ha semblat el fragment de pel·lícula que heu vist?
2. Amb quines dues paraules descriuríes l'argument del fragment que has vist?
3. Quines paraules has après del llenguatge cinematogràfic? Defineix-ne dues breument.
4. Fes una autoavaluació després de la sessió (material imprimible als Annexos).

PANTALLA DE LECTURES I VÍDEOS SOBRE LA PEL·LÍCULA

Com havíem comentat al principi d'aquest treball, la pel·lícula de *Los Otros* no es basa en cap obra literària (si bé es troba influenciada per altres productes audiovisuals). Per tant, considerem a continuació diversos enllaços que poden ser d'interès per compartir-los a l'aula i per valorar entre tots i totes diversos aspectes sobre la trama argumental, el *making-of*, l'èxit del film, les diverses interpretacions del final, etc.

📖 [ESP] Article de reflexió i notícia de l'aniversari del film *The Others*.

Aglaià Berlutti (23 d'agost de 2021)

'Los Otros', de Alejandro Amenábar, cumple 20 años: un recorrido elegante por el miedo

<https://hipertextual.com/2021/08/los-otros-de-alejandro-amenabar-cumple-20-anos-un-recorrido-elegante-por-el-miedo>

📖 [ESP] Notícia dels 20 anys de la pel·lícula *Los Otros*.

Raquel Elices (21 d'agost de 2021)

Miedo, soledad y muerte: Amenábar, 20 años del elegante terror de 'Los Otros'

<https://www.rtve.es/television/20210821/amenabar-otros-20-pelicula-aniversario/2161593.shtml>

📖 [ENG] Notícia sobre com Nicole Kidman va estar a punt de deixar la pel·lícula.

Michael Kennedy (26 d'abril de 2020)

The Others: Why Nicole Kidman Briefly Quit the Film

<https://screenrant.com/others-movie-nicole-kidman-quit-why/>

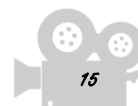
📖 [ENG] Article de reflexió sobre la pel·lícula de *The Others* com un reflex d'avui dia.

Patrik Caoile (3 d'agost de 2021)

'The Others': Why this 2001 horror film is an uncanny reflection of today.

Is there hope for back-to-normal, or are we all just stuck in limbo?

<https://collider.com/the-others-ending-explained-why-its-scary/>

- 🎞 [ENG/ESP] Vídeo de YouTube sobre el *making of* d'algunes escenes gravades de *The Others* amb la participació dels personatges de la pel·lícula.
Héctor Serrano (fa tres mesos: novembre/desembre de 2021)
The Others (2001) – An intimate look at director Alejandro Amenábar – Nicole Kidman Movie
https://www.youtube.com/watch?v=tt_r74eCMM
- 🎞 [ENG] Explicació dels efectes visuals que tenen algunes escenes del film *The Others*.
Vudu (22 d'abril de 2014)
The Others Behind The Scenes – Visual Effects (2001) – Nicole Kidman, Fionnula Flanagan Movie HD
https://www.youtube.com/watch?v=wdiXUrQzS_4
- 🎞 [ENG] Article científic sobre quines emocions pretén evocar la pel·lícula de *The Others*.
Keiran Sparksman (23 d'octubre de 2020)
The Others (2001) Emotional Design Analysis
<https://sparksman.medium.com/the-others-2001-emotional-design-analysis-63f45cc15f61>

CONTRACAMP: ASPECTES DIDÀCTICS PER AL PROFESSORAT

Durada de la proposta

Per portar a terme aquesta proposta, hi ha diferents combinacions de sessions:

⇒ ITINERARI COMPLET:

🎞 Sessió 1, sessió 2, sessió 3 i sessió 4.

⇒ ALTRES ITINENARIS:

🎞 Sessió *abans de començar* + 2, sessió 3 i sessió 4

🎞 Sessió *abans de començar* + 2 i sessió 3 [deixem el final obert]

🎞 Sessió *abans de començar* + 3 i sessió 4 [caldría fer una contextualització]

Per a cada sessió, es planteja un treball d'entre 1 hora i 1 hora i mitja.

Elements de debat a l'aula

- 📖 La por a la mort
- 📖 La Bíblia i els seus relats
- 📖 La memòria dels éssers estimats que ja han traspassat
- 📖 Els models de família [i els models de parents]
- 📖 El món dels morts
- 📖 Fantasmes, esperits, etc.
- 📖 Sentiments: confiança/desconfiança, amor fraternal/parent-fill, etc.

Propostes de productes audiovisuals

A continuació, presentem una llista de diversos productes audiovisuals que poden realitzar els i les alumnes (tant en castellà com en anglès o català).

📖 **RESSENYA ORAL SOBRE LA PEL·LÍCULA (en format vídeo)**

- Individual o per parelles.
- L'alumnat ha d'argumentar la seva opinió sobre la pel·lícula (text argumentatiu i expositiu). Per això, podem plantejar un guió amb diverses preguntes:
 1. En la teva opinió, com has trobat la pel·lícula?
 2. Quins són els valors més importants que es transmeten?
 3. Com trobes els elements estètics del film?
 4. Què canviaries i què no de la pel·lícula?

📖 **INFOGRAFIA SOBRE L'OPINIÓ DE L'ALUMNAT EN RELACIÓ AMB LA MORT**

- Individual.
- L'alumnat haurà d'escriure quins és la seva posició respecte a la mort i contrastar-la amb la dels diferents personatges (text argumentatiu, expositiu i personal). Es pot plantejar aquest guió:
 1. Breu introducció al tema de la mort
 2. Com veus la mort?
 3. Com contrasta la teva visió de la mort amb la dels personatges del film?
 4. Conclusió (escriure a quin personatge s'aproparia la visió pròpia de la mort)

📖 **PRESENTACIÓ DE L'ANÀLISI D'UNA ESCENA DEL FILM.**

- Per parelles o trios.
- L'alumnat haurà de fer una presentació amb diapositives amb l'anàlisi d'una escena de la pel·lícula *The Others* (vegeu índex d'escenes interessants).

- Consulta de la pàgina web de [Llenguatge Audiovisual](#) d'Aula Mèdia.

GUIÓ SOBRE EL TRÀILER DE LA PEL·LÍCULA

- En grups de 3 o 4 persones.
- Redacció d'un guió (sigui en forma de taula o en paràgrafs) de les escenes que inclourien dins del tràiler de la pel·lícula. Es poden plantejar aquestes preguntes:
 1. Quines escenes inclouríeu (i quines segurament no)?
 2. Quins efectes afegiríeu per afegir dramatisme? (p.ex: sons, text, etc.)
 3. Argumenteu el perquè d'afegir cada escena.

4. ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES I PER A L'AVALUACIÓ

Com a orientacions metodològiques emmarcades dins d'aquesta proposta, plantegem que el visionament de la pel·lícula es porti a terme en un espai tancat, amb els aparells tecnològics que siguin necessaris per poder projectar *Los Otros* (ordinador, projector, pissarra digital, etc.). Com a altres materials necessaris durant la realització de les sessions, considerem que l'alumnat ha de tenir al costat una llibreta o diversos papers per escriure aspectes que van veient a la pel·lícula i perquè després puguin comentar-ho en el grup-classe o entre els companys/es.

Després de projectar els fragments emmarcats dins de cada proposta, es poden plantejar les preguntes de forma oral o podem comentar els i les alumnes que es col·loquin en grups de 4 o 5 persones i que contestin les preguntes de forma escrita. Així les poden comentar en "petit comitè" i més endavant es designa un portaveu de cada grup perquè respongui a la classe.

D'altra banda, a continuació enumerem els criteris d'avaluació a seguir durant la realització de les sessions que conformen la proposta:

- Visionar de forma atenta i respectuosa la pel·lícula.
- Identificar els gèneres i les temàtiques que envolten la pel·lícula.
- Relacionar les temàtiques plantejades en la projecció audiovisual amb aspectes de la vida real.
- Respondre de forma interessada i amb una mirada aprofundida a les preguntes comprensió i de reflexió i de llenguatge cinematogràfic.
- Participar activament en els debats que se suscitin a l'aula.

 Expressar-se adequadament per escrit i oralment davant les activitats plantejades.

5. REFERÈNCIES

Amenábar, A. (Director) (2001). *The Others*. Cruise/Wagner Productions, Sogecine.

Ambròs-Pallarès, A. (2010) “El miedo literario y el miedo cinematográfico: El Pequeño Vampiro y las expectativas del receptor”, en Mendoza, A. y Romea, C. (coords.). *El lector ante la obra hipertextual* (pp. 117-128). Horsori.

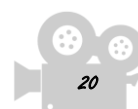
Ambròs-Pallarès, A. & Breu, R. (2011). *10 ideas clave: educar en medios de comunicación: la educación mediática*. Graó.

Arróspide, A. (2001). *LOS OTROS: Reflexión sobre la película de Alejandro Amenábar*. Disponible en <https://webs.ucm.es/info/especulo/numero19/otros.html>

Direcció General de Currículum i Personalització (2019). *Currículum Educació Secundària Obligatòria*. Departament d'Educació, Generalitat de Catalunya.

García Arias, T. (s.d.). *Cine y educación: una propuesta didáctica*. Disponible en <http://www.centrocp.com/cine-y-educacion-una-propuesta-didactica/>

Yurei, D. (23 de octubre de 2020). *Reseña: The Others*. 10mo círculo: reseñas de cine de horror. Disponible en <https://www.10mo-circulo.com/2020/10/The-Others-Resena.html>

ANNEXOS

INFORMACIONS ADDICIONALS

Sobre el director de “Los Otros”: Alejandro Amenábar

Va néixer a Santiago de Xile l'any 1972 i se'l coneix com un dels millors directors de cinema, guionistes i compositors del cinema del món hispamericà. Ha guanyat 1 Òscar, 1 Globus d'Or i 9 premis Goya. De fet, la majoria de les pel·lícules que ha dirigit n'ha escrit el guió i també n'ha compost la música. D'entre les seves pel·lícules més taquilleres tenim *Tesis* (1996), *Los Otros/The Others* (2001), *Mar Adentro* (2004), *Ágora* (2009) y *Mientras dure la guerra* (2020).

Comentaris de reflexió sobre la pel·lícula

- 📖 No cal témer la mort perquè és quelcom natural que succeeix més tard o d'hora.
- 📖 No tot el que veiem a simple vista és com realment és: cal saber anar més enllà.
- 📖 Cal recordar els éssers que ja no estan amb nosaltres i mantenir-los en la nostra memòria perquè continuïn vius.
- 📖 Cal saber qui confiar, qui és proper i qui podria ajudar-te davant una situació inesperada i difícil.

Valoració resumida de la pel·lícula

La pel·lícula explica un punt de vista des del qual mai acostumem a fixar-nos (és a dir, la visió dels morts). Malgrat tot, no som capaços d'adonar-nos que d'aquest punt de vista fins que arribem al final de la pel·lícula, que d'alguna forma, acaba deixant les idees que teníem predefi-nides en un inici “per terra”. De fet, si es visualitza la pel·lícula una segona vegada, és quan es comprèn no només la trama argumental, sinó també el comportament dels personatges.

Valors estètics de la pel·lícula

L'ambient estètic d'aquesta pel·lícula és molt adequat tant pel gènere com pel missatge que vol transmetre. La il·luminació juga un paper clau per transmetre en els espectadors unes emocions o unes altres en concret. De fet, la mansió és un altre element que incideix en com veiem la història de Grace i els seus fills que, si més no, descriu fragilitat, pena i fosc.

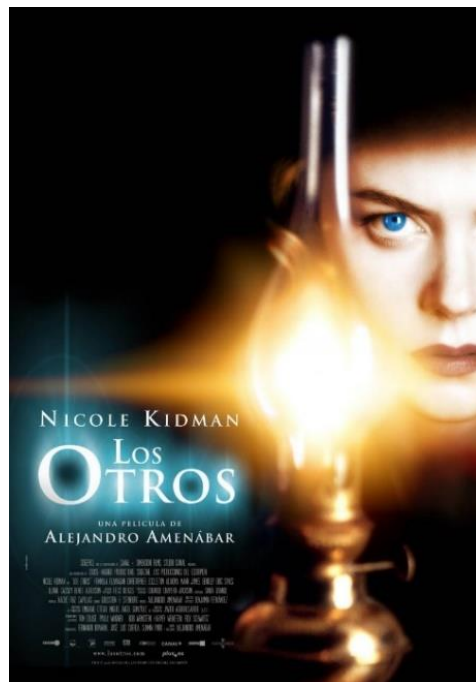

FITXA TÈCNICA DE LOS OTROS PER AL PROFESSORAT

LOS OTROS (THE OTHERS)

FITXA TÈCNICA

DIRECCIÓ: Alejandro Amenábar
PRODUCCIÓ: Fernando Bovaira i José Luis Cuerda
PRODUCTORA: Sogecine
GUIÓ: Alejandro Amenábar
MUNTATGE: Nacho Ruiz Capillas
MÚSICA: Alejandro Amenábar
SO: Ricardo Steinberg
FOTOGRAFIA: Javier Aguirresarobe
VESTUARI: Sonia Grande
PAÏSOS: Espanya, França i Estats Units
ANY DE PRODUCCIÓ: 2001
DURADA DE LA PEL·LÍCULA: 104 minuts
Pel·lícula guanyadora de 8 Premis Goya l'any 2001

REPARTIMENT (per ordre d'aparició)

- ⇒ Nicole Kidman (Grace Stewart)
- ⇒ Alakina Mann (Anne Stewart)
- ⇒ James Bentley (Nicholas Stewart)
- ⇒ Fionnula Flanagan (Bertha Mills)
- ⇒ Elaine Cassidy (Lydia)
- ⇒ Eric Sykes (Edmund Tuttle)
- ⇒ Christopher Eccleston (Charles Stewart)
- ⇒ Renée Asherson (senyora mayor)
- ⇒ Gordon Reid (assistenta)
- ⇒ Keith Allen (Senyor Marlish)
- ⇒ Michelle Fairley (Senyora Marlish)
- ⇒ Alexander Vince (Victor Marlish)
- ⇒ Aldo Grilo (jardiner)

GÈNERE(S)

Thriller / Terror / Misteri

TEMES TRACTATS

- La vida després de la mort
- Les creences religioses

LLOC DE LA NARRACIÓ

Illa de Jersey (corona britànica)

ÈPOCA D'AMBIENTACIÓ

1945

SINOPSI

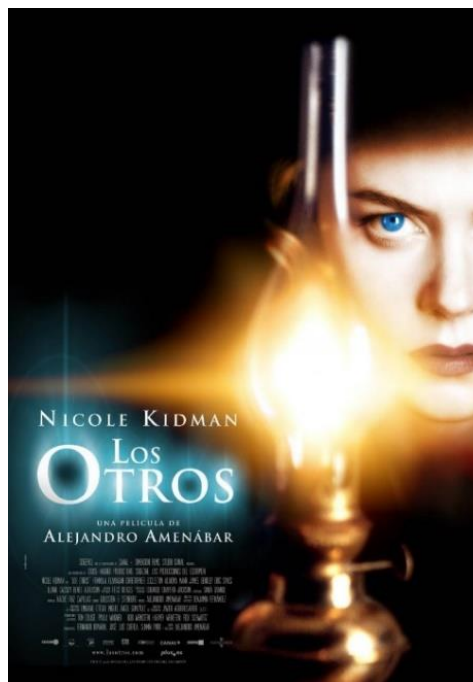
Grace Stewart viu amb els seus fills, Anne i Nicholas en una enorme mansió esperant que el seu marit, Charles, torni de la II Guerra Mundial. La tasca de la mare consisteix a educar i cuidar els fills. Fa relativament poc, Grace ha contractat tres nous servents, Bertha, Lydia i Edmund, els quals han d'aprendre la regla bàsica de la casa: mai no s'obrirà una porta si no s'ha tancat prèviament l'anterior. Poc després d'arribar aquests nous majordoms, succeiran fenòmens estranys que posaran en perill no només les creences cristianes de la família, sinó també la vida dels nens i de la mare.

AUTOAVALUACIÓ DESPRÉS DE CADA SESSIÓ

LOS OTROS (THE OTHERS)

FITXA TÈCNICA

DIRECCIÓ: Alejandro Amenábar
PRODUCCIÓ: Fernando Bovaira i José Luis Cuerda
PRODUCTORA: Sogecine
GUIÓ: Alejandro Amenábar
MUNTATGE: Nacho Ruiz Capillas
MÚSICA: Alejandro Amenábar
SO: Ricardo Steinberg
FOTOGRAFIA: Javier Aguirresarobe
VESTUARI: Sonia Grande
PAÏSOS: Espanya, França i Estats Units
ANY DE PRODUCCIÓ: 2001
DURADA DE LA PEL·LÍCULA: 104 minuts
Pel·lícula guanyadora de 8 Premis Goya l'any 2001

REPARTIMENT (per ordre d'aparició)

- ⇒ Nicole Kidman (Grace Stewart)
- ⇒ Alakina Mann (Anne Stewart)
- ⇒ James Bentley (Nicholas Stewart)
- ⇒ Fionnula Flanagan (Bertha Mills)
- ⇒ Elaine Cassidy (Lydia)
- ⇒ Eric Sykes (Edmund Tuttle)
- ⇒ Christopher Eccleston (Charles Stewart)
- ⇒ Renée Asherson (senyora mayor)
- ⇒ Gordon Reid (assistenta)
- ⇒ Keith Allen (Senyor Marlish)
- ⇒ Michelle Fairley (Senyora Marlish)
- ⇒ Alexander Vince (Victor Marlish)
- ⇒ Aldo Grilo (jardiner)

GÈNERE(S)

TEMES TRACTATS

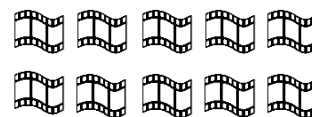
LLOC DE LA NARRACIÓ

ÈPOCA D'AMBIENTACIÓ

SINOPSI

Grace Stewart viu amb els seus fills, Anne i Nicholas en una enorme mansió esperant que el seu marit, Charles, torni de la II Guerra Mundial. La tasca de la mare consisteix a educar i cuidar els fills. Fa relativament poc, Grace ha contractat tres nous servents, Bertha, Lydia i Edmund, els quals han d'aprendre la regla bàsica de la casa: mai no s'obrirà una porta si no s'ha tancat prèviament l'anterior. Poc després d'arribar aquests nous majordoms, succeiran fenòmens estranys que posaran en perill no només les creences cristianes de la família, sinó també la vida dels nens i de la mare.

- He respectat l'ambient silenciós durant la projecció del film.

- La meva participació a classe ha estat activa.

- He realitzat les activitats amb entusiasme.

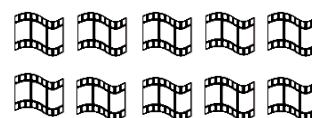
- Tinc curiositat per conèixer més sobre el llenguatge cinematogràfic.

Firmat per

el dia ____ / ____ / 20 ____

- He respectat l'ambient silenciós durant la projecció del film.

- La meva participació a classe ha estat activa.

- He realitzat les activitats amb entusiasme.

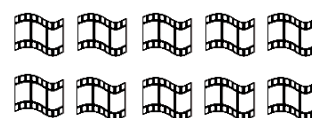
- Tinc curiositat per conèixer més sobre el llenguatge cinematogràfic.

Firmat per

el dia ____ / ____ / 20 ____

- He respectat l'ambient silenciós durant la projecció del film.

- La meva participació a classe ha estat activa.

- He realitzat les activitats amb entusiasme.

- Tinc curiositat per conèixer més sobre el llenguatge cinematogràfic.

Firmat per

el dia ____ / ____ / 20 ____

